

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Серед чинників макроекономічної нестабільності найбільш загрозливими є темпи інфляції (129 місце), рівень національних заощаджень (72 місце), дефіцит державного бюджету (68 місце). Основними чинниками, що негативно впливають на розвиток бізнес-середовища є: політична нестабільність (16,5%), доступ до фінансових ресурсів (13,5%), корупція (10,3%) та податкове регулювання (10,1%) [6].

Висновки. Зроблено висновок, що процеси світової глобалізації та конкуренції характеризують зміни в національній економіці в цілому і її міжнародній економічній діяльності, зокрема: більшість позитивних і негативних явищ міжнародних економічних відносин впливають на Україну з відповідними наслідками для її економіки.

Сучасний етап розвитку світового господарства характеризується процесом глобалізації. Україна бере участь у сучасних процесах глобалізації як невід'ємна складова світової економіки. Але цей об'єктивний процес відбувається досить повільно, супроводжується значним ускладненням та загостренням суперечностей. Вітчизняна економіка ще має пройти тривалий шлях ефективного інтегрування у систему міжнародного поділу праці і товарообміну, подолати певні технологічні та інші перешкоди на цьому шляху, вирішити проблеми здійснення прогресивних структурних зрушень, це зокрема передбачає посилення уваги до раціональної організації зовнішньоекономічних зв'язків нашої країни, забезпечення їх динамічного зростання і оптимізації в умовах глобалізації.

Використання вигод від участі у міжнародному поділі праці дозволяє кожній країні постійно підвищувати свою економічну ефективність і результативність, даючи їй можливість зосереджуватись на виробництві тих товарів та послуг, по яких вона має переваги у конкурентоспроможності у порівнянні з іншими країнами. Збільшення частки країни у світовому експорті спричиняє покращення її економічного стану, якщо зростання експорту продукції галузей з високою продуктивністю супроводжується підвищенням питомої ваги цієї продукції в загальному обсязі виробництва даної країни.

З урахуванням виявлених резервів та диспропорцій в економічному розвитку України, запропоновано пріоритети забезпечення конкурентоспроможності на рівні країни, які базуються на принципі продуктивності використання ресурсів з реалізацією наступних напрямів: мобілізація резервів використання техніко-технологічних ресурсів за рахунок; активізації інноваційної діяльності підприємницького сектору; обґрунтування оптимального співвідношення обсягу експорту та імпорту в контексті збільшення обсягів експортної продукції з вищою доданою вартістю; впровадження вищезазначених напрямів повинно здійснюватися послідовно від факторно-орієнтованої до інноваційної економіки знань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

7. Бураковський, І. В. Глобальна фінансова криза: уроки для світу та України [Текст] / І. В. Бураковський, О. В. Плотніков. - Харків : Фоліо, 2009. - 299 с.
8. Головин М. Влияние финансовой глобализации на денежно-кредитную политику: теоретические аспекты и реакция на финансовые кризисы / М. Головин // Финансы Украины. – 2009. - №7. – с. 3-19
9. IMD. World Competitiveness Yearbook. Methodology. www.02.imd.ch/wcy/methodology.
10. Семкова Л.В. Стратегічні пріоритети підвищення конкурентоспроможності національної економіки / Семкова Л.В. // Проблеми розвитку внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. Сборник научных трудов. Часть 2. Донецк: ДонНУ, 2008. - С. 882-886.
11. ЕВА: Несприятливий індекс інвестиційної привабливості України стабільний три останні квартали 2009 р. [Електронний ресурс]: <http://news.finance.ua/ua/~1/90/all/2010/01/26/185213>
12. Соціально-економічне становище України за 2009 рік [Електронний ресурс]: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

РЕЗЮМЕ

Метою дослідження є розвиток теоретико-методологічних основ щодо визначення складових елементів конкурентоспроможності національної економіки в контексті розвитку економічного співробітництва.

Ключові слова: конкурентоспроможність, національна економіка, фактори конкурентоспроможності, економічне співробітництво, світова економіка, міжнародний поділ праці, світова криза, міжнародна торгівля

РЕЗЮМЕ

Целью исследования является развитие теоретико-методологических основ относительно определения составных элементов конкурентоспособности национальной экономики в контексте развития экономического сотрудничества.

Ключевые слова: конкурентоспособность, национальная экономика, факторы конкурентоспособности, экономическое сотрудничество, мировая экономика, международное разделение труда, мировой кризис, международная торговля

SUMMARY

Research objective is to develop theoretical and methodological framework concerning the definition of the constituent elements of national economic competitiveness in the context of economic cooperation.

Keywords: competitiveness, national economy, competitiveness factors, economic cooperation, economic, the international division of labour, world crisis, international trade

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНО-МАЙНОВОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ

Сидорченко Т.Ф., кандидат економічних наук, завідувач кафедри менеджменту та правового забезпечення господарської діяльності Бердянського державного педагогічного університету

Центральною ланкою суспільно-економічних відносин завжди виступали відносини земельної власності.

Земля являє собою унікальний природний ресурс. Вона є єдиним місцем існування людства, основним і єдиним фактором організації його продуктивних чинників, що задіяні в створенні всіх інших продуктів і благ. Обмеженість і невідновність цього ресурсу викликає об'єктивну необхідність суспільного регулювання правових норм і умов землекористування.

Разом з тим, у ринковій економіці земля здобуває форму товару й може служити об'єктом майнових угод, результати яких тією чи іншою мірою здатні зачепити інтереси інших людей і суспільства в цілому. Тому введення ринкових відносин висуває підвищені вимоги до системи державного обліку й реєстрації земельних ділянок, контролю за їхнім правовим статусом і діючими обтяженнями, оборотом землі і її раціональним використанням.

Земельно-майновий комплекс – сукупність об'єктів нерухомості, які об'єднані спільною територією [1]. Оскільки земля є основою, просторовим базисом будь-якої нерухомості, то необхідною умовою землекористування населених пунктів є управління земельно-майновим комплексом, оптимальним його розподілом за функціональним і цільовим призначенням, розміщенням і використанням об'єктів виробництва, формуванням раціональної структури господарства і його територіальної організації.

Виокремлення земельно-майнового комплексу в системі населеного пункту можливе через визначення його фізичних характеристик в системі державного земельного кадастру, ідентифікацію права власності та користування. Останнє положення реалізується через ведення системи реєстрації прав на земельні ділянки та нерухоме майно.

З позиції функціонування земельно-майнового комплексу в регіоні важливим є збалансування нерухомості за його компонентним складом та правами на його використання.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Питання земельно-майнового комплексу актуальне на всіх етапах розвитку суспільства. Значний вклад у розробку теорії й методики земельно-майнового комплексу внесли: А. Я. Борукс, М. О. Володін, А. А. Варламов, С. М. Волков, Д. І. Гнаткович, М. Г. Лихогруд, Т. П. Магазинчиков, П. П. Маракулін, Л. Я. Новаковський, М. Г. Ступень, А. М. Третяк, В. Н. Хлестун, С. Д. Черемушкін, С. І. Сай та ін. Впровадження єдиного інтегрованого підходу та комплексного управління земельно-майновим комплексом у нашій державі зараз перебуває в стадії становлення. На сьогодні вже прийнято відповідне законодавче забезпечення щодо запровадження інтегрованої земельно-кадастрової системи, що включає: Закон України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень", прийнятий 1 липня 2004 р.; Постанови Кабінету Міністрів України "Про Програму створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру" від 2 грудня 1997 р., "Про створення єдиної системи державної реєстрації земельних ділянок, нерухомого майна та прав на них в складі державного земельного кадастру" від 17 липня 2003 р.; Указ Президента України "Про заходи щодо створення єдиної системи державної реєстрації земельних ділянок, нерухомого майна та прав на них у складі державного земельного кадастру" від 17 грудня 2003 р. тощо. Законодавче визначення єдності земельних ділянок і нерухомого майна та прав на них закріплено в Законі України "Про державний земельний кадастр".

Загальна мета функціонування земельно-майнового комплексу полягає у дотриманні балансу соціально-економічних інтересів різних суб'єктів земельно-майнових відносин і забезпечення найбільш раціонального використання нерухомості.

В економічній літературі поняття "земельно-майнового комплексу" визначається як сукупність трьох складових, що поєднують поняття "земля" як просторово-соціально-економічне поняття й поняття "майно", що розкриває соціально-економічні характеристики обсягу майнових прав і обов'язків різних суб'єктів права стосовно законодавчо закріпленого нерухомого майна. Третя складова терміна "земельно-майновий комплекс" розкриває сукупність земельних ресурсів у всім різноманітті форм власності й управління з урахуванням унікальності землі як природного ресурсу й головного фактору організації виробництва [2].

Виходячи з наведеного визначення, доцільно розглянути поняття "земельно-майнового комплексу" регіону як потрібну складову, що включає в себе:

- природно-територіальний ресурс господарської діяльності як головний фактор виробництва;
- його товарні характеристики в соціально-економічних відносинах регіону;
- як об'єкт управління при реалізації різноманіття форм власності.

Дана класифікація характеристик поняття "земельно-майнового комплексу" регіону дозволяє розкрити його основні складові з врахуванням економічних, соціальних і юридичних позицій.

Використання земельно-майнового комплексу як природно-територіального ресурсу припускає експлуатацію господарських параметрів земельного фонду, що включають природно-економічні характеристики й пропорції його розподілу за галузевою ознакою, інтенсивність і ефективність його використання. У даній складовій відбувається об'єднання інтересів суспільства й приватних землекористувачів у процесі реалізації ринкових механізмів господарювання.

Використання земельних ресурсів як товару в соціально-економічних відносинах передбачає визначення його параметрів і корисних властивостей, що мають попит на ринку нерухомості в умовах відносної збалансованості інтересів різних груп власників, що включають, насамперед, державні й адміністративні органи, комерційні структури й фізичні особи. Так, якщо державні органи піклуються про оптимальне використання земельних ресурсів і їхню охорону, то комерційні структури зацікавлені, насамперед, в одержанні максимального прибутку від їхньої експлуатації, а фізичні особи стурбовані збереженням майнових прав на землю й збільшенням її ринкової вартості. Збалансованість цих інтересів і вирішення виникаючих протиріч можуть бути досягнуті тільки через інструменти й механізми державного регулювання земельного ринку й ринку нерухомості з максимальним дотриманням інтересів всіх зацікавлених сторін.

При дослідженні підстав для виділення земельних відносин в особливу соціально-економічну категорію варто додати ще дві важливих обставини. Одна з них полягає в тому, що земельний ресурс органічно бере участь у всіх сферах відтворювального процесу. Так, у стадії виробництва життєвих засобів і ресурсів земля входить у витратну складову, визначаючи через свої цінні параметри величину суспільно-необхідних і індивідуальних витрат. Вилучення ренти податковими методами включає земельний фактор у сферу розподілу, а просторово-географічні й комунікаційні параметри земельної ділянки впливають на напрямки, інтенсивність і швидкість руху створеного продукту, забезпечуючи участь даного фактору в сфері обігу й споживання.

Таким чином, будучи об'єктом загальних інтересів і «наскрізним» фактором відтворювального процесу земельно-майновий комплекс стає центральним базовим елементом суспільних відносин. Земельні відносини переміщуються в структурі суспільних відносин у її основу, стають регулятором всієї іншої сукупності суспільних зв'язків і залежностей, включаючи не тільки економічну, але соціально-демографічну, політичну, економічну й іншу сфери суспільного відтворення.

Інша важлива обставина полягає в тому, що земельний ресурс, як об'єкт нерухомості, неможливо фізично вилучити й перемістити в просторі, переробити й розчинити в іншій просторово мобільній продукції, використати й амортизувати без залишку. Це специфічна властивість земельної власності дозволяє постійно тримати її у фокусі суспільної уваги й контролю, обумовити комплексом регламентуючих вимог і обмежень. При цьому завжди зберігається можливість забезпечити пріоритет суспільних інтересів над індивідуальними, суспільство має свободу дій у зміні норм землекористування й змістовного наповнення прав землевласників.

У зв'язку з тим, що майно, з одного боку, є фізичною субстанцією, а з іншого – об'єктом майнових прав та обов'язків, функціонування земельно-майнового комплексу потребує посилення регулювання земельно-майнового комплексу у взаємозв'язку трьох складових – економічної, господарсько-правової (юридичної) та екологічної.

З економічного погляду, земля як об'єкт нерухомості в межах населених пунктів має значну фінансову вартість і приносить дохід, що капіталізується в часі. Тому земельно-майновий комплекс має стати багатофункціональною основою і складовою частиною економічного процесу розвитку населених пунктів, забезпечення надходжень у процесі оподаткування та іпотеки та ринку землі. Земля і розташовані на ній споруди в межах населених пунктів є основним капіталом, і тому необхідною умовою реалізації земельно-майнового комплексу є наявність стандартизованої й прийнятої суспільством системи обліку і реєстрації самих майнових об'єктів і пов'язаних з ними прав [3]. Функціонування земельно-майнового комплексу населених пунктів потребує створення ефективного ринку землі і нерухомості, в якому всі суб'єкти господарювання, органи місцевого самоврядування, громадяни діятимуть у межах правового поля відповідно до визначених економічних умов розвитку урбанізованих територій і норм регламентації землекористування на основі генерального плану та містобудівної документації.

У правовому сенсі для функціонування земельно-майнового комплексу потрібне забезпечення ефективного функціонування різних форм власності на землю. У зв'язку з цим важливим заходом є виокремлення власників та користувачів земельних ділянок та нерухомого майна на основі розмежування державної власності на землю та формування земель комунальної власності з подальшою їх передачею в оренду ефективним землекористувачам, а також частковою приватизацією. Розмежування земель державної і комунальної власності має здійснюватись шляхом встановлення в натурі (на місцевості) меж земельних ділянок, що залишаються у державній власності, і тих, що передаються до комунальної власності.

У сфері господарського використання земельно-майнових комплексів суспільні і приватні інтереси стосовно землі умовно розділяють на дві групи: інтереси з приводу ефективного освоєння природних властивостей земельного ресурсу (технологічний аспект); інтереси з приводу товарно-грошових параметрів земельної власності (соціально-економічний аспект) [4]. Перша група суспільних інтересів орієнтується на параметри функціонально-господарської структури земельного фонду: масштаби, пропорції та пріоритети його розподілу за функціональним використанням та суб'єктами господарювання; види і категорії земель; типи їх цільового використання; інтенсивність експлуатації і продуктивність земель з метою розвитку ефективної функціонально-господарської структури територіального земельного фонду. Друга група суспільних інтересів функціонує в ринковому середовищі, а тому формується за законами попиту і

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

пропозиції на земельно-майнові об'єкти і їх похідної функції – товарного виробництва або сфери обслуговування, а також внаслідок дії рентоутворювальних чинників. У цьому контексті предметом інтересів виступає поліпшення товарних властивостей земельно-майнових комплексів через регулювання цінних параметрів на земельному ринку, забезпечення їх ефективного ринкового обігу, підвищення інвестиційної привабливості земельно-майнових комплексів тощо.

З екологічного погляду, збереження екологічного балансу середовища проживання людини і відновлення корисних властивостей ґрунтової системи, як природної екосистеми, що антропогенно видозмінена у процесі господарської діяльності, актуальними є питання стимулювання інтересів щодо охорони земель, регенерації природних компонентів. Відомо, що ґрунтово-екологічна система, на відміну від природної, позбавлена здатності саморегулювання і самовідтворення. Тут оптимальна екологічна обстановка мусить створюватись і підтримуватись людиною.

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що земельно-майновий комплекс – поняття інтегральне, що об'єднує в собі, з одного боку, землю як просторовий базис і унікальний природний ресурс, а з іншого – нерухомість як об'єкт господарського використання та фінансовий капітал, яким притаманні сукупність прав з приводу володіння, розпорядження і використання.

Першочерговим завданням функціонування земельно-майнових комплексів повинно стати: вдосконалення структури земельних угідь з метою підвищення ефективності та інтенсивності використання урбанізованих земель; збільшення доходності нерухомості; забезпечення стійкості природних, у тому числі прибережних, екосистем регіону, удосконалення механізмів і інструментів економічного стимулювання інвестиційних процесів усередині земельно-майнового комплексу регіону; побудова системи диференціації земельного податку й орендної плати за видами землекористувачів; формування системи моніторингу за використанням земель і їхнім станом.

Серед стратегічних завдань щодо оптимізації використання земель як просторового ресурсу територіального розвитку найважливішими є: удосконалення організації забудови населеного пункту (розвиток приміської забудови, ущільнення, послідовна регенерація, реконструкція з урахуванням перспективних потреб і сучасних вимог, розширення підземного простору); формування інвестиційної привабливості регіонального земельно-майнового комплексу й сприятливого інвестиційного клімату в регіоні; дотримання екологічних вимог охорони земельно-майнових комплексів.

Список джерел:

1. Розумний І. А. Питання науково-методичного удосконалення грошової оцінки земель сільських населених пунктів / І. А. Розумний // Землепорядний вісник. – 1999. – № 3. – С. 17-19.
2. Назарова А.А. Земельно-имущественный комплекс как объект управления / Вестник ТИСБИ – 2008 - №2 – С.25-28
3. Третяк А. М. Управління земельними ресурсами та рестрація землі в Україні / А.М.Третяк. – К., 1998. – 224 с.
4. Сай С. И. Методы и модели управления земельно-имущественным комплексом крупного города / С. И. Сай. – М. : Фонд развития отечественного книгоиздания им. И. Д. Сытина, Парс, 2001. – 192 с.

РЕЗЮМЕ

Функціонування земельно-майнового комплексу одна з форм соціально-економічних відносин та екологічної діяльності. Оптимальне використання земельних ресурсів передбачає найбільш ефективний розподіл землі за формами власності та галузевим використанням. Загальна мета функціонування земельно-майнового комплексу полягає у дотриманні балансу соціально-економічних інтересів різних суб'єктів земельно-майнових відносин і забезпечення найбільш раціонального використання нерухомості.

Ключові слова: земля, земельна ділянка, земельний кадастр, земельно-майновий комплекс.

РЕЗЮМЕ

Функционирование земельно-имущественного комплекса одна из форм социально-экономических отношений и экологической деятельности. Оптимальное использование земельных ресурсов предполагает наиболее эффективное распределение земли по формам собственности и отраслевом использовании. Цель функционирования земельно-имущественного комплекса состоит в соблюдении баланса социально-экономических интересов различных субъектов земельно-имущественных отношений и обеспечении наиболее рационального использования недвижимости.

Ключевые слова: земля, земельный участок, земельный кадастр, земельно-имущественный комплекс.

SUMMARY

Functioning of land and property complex is one of the forms of socio-economic and ecological vital activity which characterizes only a human being. In the scale of settlements, the optimal use of land resources means first of all the most efficient allocation of lands among the property forms (country, private) and subjects of land use (branch land use, legal and individual persons). Its purpose is the best use of land as a space basis within the settlement and as the real estate which makes integrated land-estate complex.

Key words: land, plot of land, land cadastre, land-estate complex.

ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ТУРИЗМУ В АЗОВО-ЧОРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ

Соколова К.О., асистент кафедри менеджменту Маріупольського державного гуманітарного університету, аспірантка КНТ

Постановка проблеми. На сьогоднішній день в Азово-Чорноморському регіоні туризм є другорядною та економічно нестабільною галуззю, розвиненою головним чином у приморських районах. Невідповідність існуючого природно-ресурсного та соціокультурного потенціалу типу його функціонального використання є найважливішою проблемою соціально-економічного розвитку у регіоні. Подолання цього протиріччя повинно призвести до змінення ролі й спеціалізації регіону у системі міжрайонного та міжнародного розподілу праці. Туризм та рекреація мають стати одним з головних напрямків соціально-економічного розвитку Азово-Чорноморського регіону України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В сучасній територіально-дослідницькій діяльності існує ряд підходів до вирішення питань, що охоплюють проблему формування територіальної системи туризму в Україні. Зокрема, способи територіального зонування туристських центрів та організація центрів туризму на основі об'єктів природно-заповідного фонду України зустрічаються у роботах Леоненка В.Б., Стеценко М.П., Возного Ю.М.

Постановка невирішеної проблеми. Дослідити особливості формування та функціонування територіальної системи туризму в Азово-Чорноморському регіоні України.

Висновки та пропозиції. Для забезпечення економічно стабільного та самодостатнього функціонування системи туризму як сфери виробництва є необхідним як удосконалення існуючої приморської туристично-рекреаційної системи, так і створення альтернативних ареалів і комплексів туризму, формування глибинно-просторової системи туризму, які розвантажать цінні курортні території та створюють умови для цілісного обслуговування туристів у Азово-Чорноморському регіоні України.

Даний проект, який має велике значення у створенні територіальної системи туризму у приморських областях та районах, має бути продовжений розробкою аналогічних проектів для Карпатського, Поліського, Подільського, Придніпровського та Слобожанського туристичних регіонів.

Результати дослідження. Лінійна приморська туристично-рекреаційна система, сформована у 1960-1980 рр., залишається незмінною. Найбільш освоєною частиною території регіону залишаються приморські райони Бердянська, Кирилівки, Ялти та Гурзуфі у